

Avdelningen för epidemiologi och sjukdomskontroll

Snabb värdering av sannolikheten för att den svenska fjäderfäpopulationen utsätts för smitta med högpatogen fågelinfluensa till följd av pågående utbrott i Ryssland och Kazakstan samt förekomst hos vilda fåglar i Nederländerna

BAKGRUND

Nederländerna rapporterade 21 oktober fynd av höpatogen fågelinfluensa (HPAI) av typen H5N8 hos två knölsvanar i närheten av Utrecht, centralt i landet. Fyndet föregicks av att Ryssland och Kazakstan rapporterade ett flertal utbrott av HPAI av typen H5N8 hos fjäderfä och vilda fåglar under juli till september 2020. Den första rapporten kom från Ryssland 28 juli 2020 om utbrott av HPAI i två småskaliga fjäderfäbesättningar. I början av augusti rapporterar även Kazakstan fynd av HPAI H5 hos andfågel i ett område som gränsar till det drabbade området i Ryssland. Efter det följde flera utbrott både hos stora kommersiella fjäderfäproducenter, småskaliga flockar och vilda fåglar i Ryssland och Kazakstan. Totalt under perioden 28 juli till 30 september har Ryssland rapporterat 52 fall av HPAI hos fjäderfä, två fall hos andra fåglar i fångenskap och sju fynd hos svanar från det aktuella området. Kazakstan rapporterar under samma period totalt 10 fall hos fjäderfä, två fynd hos andfågel av okänd art samt ett stort antal kråkfåglar med HPAI av typen H5. 28 september rapporterade Ryssland om fall av HPAI av typen H5 hos fjäderfä i västra delarna av landet nära gränsen till Georgien. I mitten på oktober rapporterade Israel tre utbrott av HPAI av typen H5N8 hos fjäderfä och även fall hos vilda fåglar på Jerusalems zoo som involverade hög dödlighet hos svanar.

Under perioden december 2019 till juni 2020 har 328 fall av HPAI hos fjäderfä rapporterats i EU och 276 av dessa antas enligt EFSA vara till följd av spridning mellan besättningar (sekundär spridning).

SVA har värderat risken för introduktion av HPAI till Sverige vid upprepade tillfällen. Dessa kan hittas tillsammans med statsepizootologens kommentar på: <http://www.sva.se/smittlage/statsepizootologen/statsepizootologen-kommenterar>

SANNOLIKHET ATT SVENSKA FJÄDERFÄ UTSÄTTS FÖR SMITTA MED FÅGELINFLUENSA SOM FÖLJD AV DE PÅGÅENDE UTBROTTE I RYSSLAND OCH KAKZAKSTAND SAMT FÖREKOMST HOS VILDA FÅGLAR I NEDERLÄNDERNA.

Införsel av levande fjäderfä från Nederländerna till Sverige har skett vid ett tillfälle de senaste tre månaderna. Det var i mitten av september och avreseorten ligger inte i regionen där nu HPAI påvisats hos vilda fåglar. Inga fall av HPAI har påvisats hos fjäderfä i EU de senaste fyra månaderna.

Under de senaste tre månaderna har utförsel av levande fjäderfä till Nederländerna från Sverige förekommit 10 gånger varav den senaste utförseln skedde 12 oktober. Utförsel av kläckägg till Nederländerna från Sverige har förekommit två gånger de senaste tre månaderna vilket skedde i slutet av september. Utförsel har inte skett till den region där man nu rapporterat fynd av HPAI hos vilda fåglar. Utförsel av fjäderfä till Ryssland har förekommit de senaste tre månaderna i form av daggamla kycklingar till avel, dock inte till regioner som rapporterat utbrott. Återvändande fordon ska rengöras enligt gällande lagstiftning. Ingen införsel eller utförsel av fjäderfä har skett från/till Kazakstan.

Hittills i år har ca 300 vilda fåglar undersökts med PCR för fågelinfluensavirus med negativt resultat i Sverige. 32 av de undersökta fåglarna var andfåglar d.v.s. antingen svanar, gäss eller änder. Senast HPAI påvisades hos vilda fåglar i Sverige var maj 2018. Länder i EU ska enligt regelverket ha övervakning för fågelinfluensa hos vilda fåglar. Tyskland har en omfattande fågelinfluensaövervakning där man under 2019 provtog 1392 fåglar i passiv övervakning och 4849 i aktiv övervakning. Hittills har bara Nederländerna rapporterat fynd men smittläget kan ändras snabbt då höstflytten pågår fortfarande. Under hösten och vintern pågår ständig rotation bland vattenlevande fåglar i och kring Östersjön, beroende på vädersituation. Förekomst av HPAI bland vilda fåglar i Östersjöområdet antas för tillfället vara begränsad men det finns osäkerheter om vad som kan förväntas under de närmaste månaderna. Det finns också osäkerheter om i vilken utsträckning den aktuella virusstammen orsakar dödlighet hos vilda fåglar. Viruset som nu påvisats i Nederländerna är enligt sekvenseringsresultatet inte samma virusstam som de som cirkulerat i Europa tidigare under året.

Sannolikheten för att den svenska fjäderfäpopulationen utsätts för smitta med högpatogeten fågelinfluensa som följd av det pågående utbrottet Ryssland och Kazakstan samt förekomst hos vilda fåglar i Nederländerna bedöms vara störst via riskvägen vilda fåglar. Sannolikheten för att detta ska inträffa bedöms vara låg. Sannolikheten inom detta intervall påverkas av om besättningen har högre eller lägre biosäkerhet.

Osäkerheten i denna värdering är medelhög-bög. Nivån av osäkerhet är bedömd utifrån kvaliteten på de uppgifter som funnits tillgängliga för värderingen.

För en översikt av resultat för samtliga riskvägar, se tabell 1.

Tabell 1. Översikt över snabb riskvärdering för riskdelvägarna

Riskdelväg	Värdering av sannolikhet	Osäkerhet i värderingen
1. Levande djur och kläckägg (legal/illegal införsel) inkl. deras transportfordon/burar		
1.1. till en djurbesättning med hög biosäkerhet	Försumbar	Låg till Medelhög
1.2. till en djurbesättning med låg biosäkerhet	Försumbar	Låg till Medelhög
2. Sperma, ägg, embryon (legal/illegal) inkl deras transportfordon/emballage		
2.1. till en djurbesättning med hög biosäkerhet	Riskvägen är inte relevant	
2.2. till en djurbesättning med låg biosäkerhet	Riskvägen är inte relevant	
3. Indirekt smittspridning		
3.1. till en djurbesättning med hög biosäkerhet	Mycket låg	Medelhög
3.2. till en djurbesättning med låg biosäkerhet	Mycket låg	Medelhög
3.3. till vilda djur	Mycket låg	Medelhög
3.4. till hägnade vilda djur	Mycket låg	Medelhög
4. Djurprodukter inkl bl.a. kött och troféer, samt animaliskt matavfall (legal och illegal införsel)		
4.1. till en djurbesättning med hög biosäkerhet	Försumbar	Låg till Medelhög
4.2. till en djurbesättning med låg biosäkerhet	Försumbar	Medelhög
4.3. till vilda djur	Försumbar	Medelhög
4.4. till hägnade vilda djur	Försumbar	Medelhög
5. Vektorer		
5.1. till en djurbesättning med hög biosäkerhet	Riskvägen är inte relevant	
5.2. till en djurbesättning med låg biosäkerhet	Riskvägen är inte relevant	
5.3. till vilda djur	Riskvägen är inte relevant	
5.4. till hägnade vilda djur	Riskvägen är inte relevant	
6. Vilda djur		
6.1. till en djurbesättning med hög biosäkerhet	Låg	Medelhög till Hög
6.2. till en djurbesättning med låg biosäkerhet	Låg	Medelhög till Hög

Definitioner på de termer som används vid sannolikhetsvärderingen:

- Försumbar – så ovanligt att det saknar betydelse
- Mycket låg – mycket ovanligt, men kan inte uteslutas
- Låg – sällan, men förekommer
- Medelhög – förekommer ibland
- Hög – förekommer ofta
- Mycket hög – förekommer nästan alltid

Lokalisation av de bekräftade fallen av högpato­gen fågelinfluensa hos fjäderfä under i Ryssland och Kazakstan under perioden 28 juli-25 oktober 2020. Röd=pågående utbrott. Blå=hanterade utbrott. Källa: OIE.

Lokalisation av fynd av högpato­gen fågelinfluensa hos vilda fåglar i Nederländerna enligt rapport 21 oktober 2020. Källa: ADNS

Statens veterinärmedicinska anstalt följer situationen i regionen och bedömer när det finns behov av en ny värdering av sannolikheten för att den svenska fjäderfäpopulationen utsätts för smitta med högpato­gen fågelinfluensa.